

До Председателя на НЖ

Съгласно Заповед № 2487/02.11.2017

На Ректора на М У - Плевен

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд

***“Място и роля на лапароскопската ревизия
на жлъчните пътища при диагностиката и лечението
на бенигната екстрахепатална холестаза”***

на д-р ИВО ПЕТРОВ ЖИВКОВ,

Докторант към

Катедра Пропедевтика на хирургическите болести, М У - Плевен

за присъждане на образователната и научна степен **“доктор”**

по научната специалност **обща хирургия – 03.01.37.**

Рецензент: проф. д-р Росен Евгениев Маджов, д.м.н.,

Ръководител Катедра по хирургически болести

Медицински Университет – Варна

Дисертационният труд на д-р Иво Живков третира сериозен и важен проблем – Лапароскопската диагностика и лечение на екстрахепаталните жлъчни пътища.

В нашето съвремие белязано от бурното развитие на лапароскопските оперативни интервенции и вече значителния опит, натрупан от водещите клиники, е редно и нормално да се обърне повече внимание на възможностите за лапароскопски интервенции - интраоперативна холангиография и ревизия на жлъчните пътища.

Необходима е оценка на диагностичната и лечебна стойност на ендоскопската ретроградна холангиография, сравнено с лапароскопските интервенции и извършването на оперативното лечение на един етап. Отчитане на

съотношението ползи/рискове/резултати и качеството на живот след всяка една процедура и то при спазване на ясни показания и критерии.

Доброкачествената патология на екстрахепаталните жлъчни пътища включва широк спектър от заболявания, като на първо място е ЖКБ, последвано от усложненията и в екстрахепаталните жлъчни пътища. За диагностиката на тези заболявания се прилагат поредица методи, които са много добре изложени в литературния обзор.

Дисертационният труд е написан на **186** стандартни страници и съдържа:

Въведение	- 3 стр.;
Литературен обзор	- 51 стр.;
Цел и задачи	- 2 стр.;
Клиничен материал и методи	- 25 стр.;
Собствени проучвания	- 75 стр.;
Изводи и приноси	- 3 стр.;
Библиография	- 21 стр.

Онагледяването е осъществено с таблици - **26**, схеми - **8**, графики – **13**, снимки – **20** и 1 приложение.

В литературният обзор е извършено:

- История на лапароскопската хирургия – тук има известни неточности, що се касае за първите лапароскопски интервенции.
- Проучване на основните методи за диагностика на бенигнената екстрахепатална патология.
- Проучени са методите за лечение на бенигнената екстрахепатална холестаза – конвенционални, ендоскопски и лапароскопски.
- Изводи от литературния обзор.

Дисертантът като цяло познава много добре проблема - цитирани са много автори и школи, занимаващи се с проблемите на екстрахепаталната патология. Би могло да се съкрати част от литературния обзор, в който има някои излишни подробности и е голям по обем, в сравнение с частта на обсъждането на собствените резултати (част от него може да бъде вместен в именно в този раздел от дисертацията).

В библиографската справка са цитирани **198** източника, от които **35** на кирилица и **163** на латиница, повечето от които са през последните 10 години, но има някои с по-голяма давност. Освен това има и редица други български автори и школи, работили по проблема, но не са цитирани.

Авторът си поставя за ЦЕЛ:

"Да се определят мястото и ролята на лапароскопската ревизия на жлъчните пътища при диагностиката и лечението на бенигнената екстрахепатална холестаза".

Общата цел е добре формулирана с оглед на цялостния дисертационен труд. За постигането на основната цел авторът си поставя следните **8** задачи:

1. Да се проучат ретроспективно и проспективно пациентите с бенигнена екстрахепатална холестаза, при които с цел диагностика и лечение е прилаган методът лапароскопска ревизия на жлъчните пътища.
2. Да се анализират специфичността и чувствителността на методите при диагностика на бенигнена екстрахепатална холестаза.
3. Да се изследват резултатите от ендоскопските и лапароскопски методи за лечение на бенигнена екстрахепатална холестаза като се формулират показания за лапароскопска ревизия на жлъчните пътища.
4. Да се извърши сравнение между ендоскопското и лапароскопското третиране на бенигнената екстрахепатална холестаза на базата на критерии за сравнение на резултатите между различните техники.
5. Да се създаде алгоритъм за комплексно поведение при пациенти с бенигнена екстрахепатална холестаза, отразяващ мястото и ролята на лапароскопската ревизия на жлъчните пътища.
6. Да се проучат следоперативните усложнения при приложение на ендоскопските и лапароскопски методи за лечение на бенигнената екстрахепатална холестаза.
7. Да се анализира качеството на живот на пациентите при приложение на лапароскопската ревизия на жлъчните пътища като метод за лечение на бенигнена екстрахепатална холестаза.

8. Да се анализират финансовите резултати при приложение на различните методи за лечение на бенигна екстрахепатална холестаза.

Задачите са добре формулирани и развитието на дисертационния труд следва тяхното изпълнение.

Обект на проучването са **697** пациента хоспитализирани в клиниката по ендоскопска и обща хирургия на Първа МБАЛ София ЕАД, с клинични данни за ЖКБ, оперирани лапароскопски през периода 2010 - 2017.

При **269 (38,59%)** пациенти се установява суспекция за нарушен билиарен дренаж чрез прилаганите в предоперативния период биохимични и ехографски диагностични методи. При **57 (8,18%)** пациенти от тази група, чрез използваните в предоперативния период диагностични методи (ехографски, ретгенови) е установена холедохолитиаза. При тази група болни като лечебен метод е приложена предоперативно ендоскопска ретроградна холангиопанкреатография с папило-сфинктеротомия и екстракция на конкременти, а на втори етап последваща лапароскопска холецистектомия.

При останалите **212 (30,41%)** пациенти от групата със суспектен нарушен жлъчен дренаж по време на лапароскопската операция е осъществена интра-оперативна холангиография.

Използвани са клинични, лабораторни, инструментални и статистически методи, както и лапароскопски методи за диагностика и операция.

При **93 (13,34%)** болни чрез лапароскопската интраоперативна холангиография е установена патология на жлъчните пътища и като лечебен метод е приложена лапароскопска ревизия на жлъчните пътища – холедохоскопия с екстракция на конкремент/и и дрениране на жлъчните пътища.

Показанията за транслапароскопски диагностични методи са добре дефинирани от дисертанта – най-вече при дилатиран хепатикохоледох над 10 мм. и суспекция за конкремент при интраоперативната холангиография.

Разледани са и вариантите за извършването на лапароскопската ревизия на жлъчните пътища според находката от интраоперативната холангиография, като са използвани три основни критерия и един допълнителен.

Извършен е сравнителен анализ на резултатите от ендоскопските и лапароскопски методи на лечение на доброкачествената екстрахепатална холестаза, като авторът се базира на поредица от критерии за ефикасност: пред-, интра- и следоперативни. Установената сензитивност на лапароскопската интраоперативна холангиография е 98,5%, а на холедохоскопията – 98,87%. Установената успеваемост на лапароскопската екстракция на конкременти е над 90%, което е един много добър резултат, с който много малко клиници могат да се похвалят.

В резултат на внимателния анализ на литературните данни, както и в резултат от интерпретирането на собствените клинични данни, авторът и колектива на клиниката предлагат и въвеждат в хирургичната си практика собствен алгоритъм за приложение на лапароскопската ревизия на екстрахепаталните жлъчни пътища при диагностиката и лечението на екстрахепаталната холестаза.

Изводите – общо тринадесет на брой са добре формулирани и те отговарят на решаването на основната цел и задачите, които си е поставил докторанта.

Освен посочените вече забележки към отделни части от дисертационния труд, позволявам си също така да отправя някои несъществени забележки относно някой правописни грешки, които са несъществени и не влияят върху цялостната структура на дисертационния труд. Изтъкнатите забележки не намаляват достойнствата на дисертационния труд.

От приносите, които дисертантът е приложил приемам **1, 4, 5 и 8**. Останалите (2, 3, 6 и 7) са с по-скоро с потвърдителен характер.

Приносите са с научно-приложен характер и са резултат от дейността лично на дисертанта, както и на колектива на Клиниката по ендоскопска и обща хирургия на Първа МБАЛ София ЕАД.

Авторефератът е много добре оформен и отразява напълно същността на дисертационния труд. Прави много добро впечатление отличното стилистично и дизайнерско оформление, както и качеството на отпечатване.

Д-р Иво Живков е завършил медицина в МУ – София през 2010 г.

От 2010 до 2016 е специализант по обща хирургия в Първа МБАЛ – София.

Има множество специализации в наши и чужди хирургични центрове – Белгия, Великобритания, Румъния.

Член е на:

Европейско Дружество по Лапароскопска Хирургия (EAES);

Европейско дружество по Хирургична Онкология (ESSO)

Българско Хирургично Дружество (БХД)

Българско Дружество по Миниинвазивна хирургия /SMIT/

Авторът има **5** научни съобщения и публикации във връзка с дисертационния труд, като в **3** от тях е първи автор.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд е задълбочен, проблемен, очертава съвременните становища за диагностициране, показания, методи и лечение при хирургични пациенти с бенигна екстрахепатална холестаза. Има резултати с приносен характер и публицистични прояви.

Всичко това ми дава право и основание да препоръчам на членовете на Научното жури да дадат своя **положителен вот** и да присъдят образователната и научна степен “**доктор**” на д-р Иво Петров Живков.

Рецензент:

/проф. д-р Росен Малжов, д.м.н./

